

SUMMIT NATO VE WASHINGTONU

Závěry vrcholné schůzky z 9. - 11. července 2024

Summit je pravidelné setkání nejvyšších státních představitelů zemí Severoatlantické aliance, na kterém státníci domlouvají dlouhodobé strategie Aliance a hodnotí aktuální vývoj ve světě. Ve Washingtonu v roce 2024 si navíc Aliance připomněla 75 let od svého založení a symbolicky přivítala Švédsko, které se stalo 32. členem Severoatlantické aliance. Kromě členských států se summitu účastnili také zástupci partnerských zemí jako například Austrálie, Japonska, Nového Zélandu, Jižní Koreje, Gruzie, Evropské unie nebo Ukrajiny. Summit ve Washingtonu byl posledním summitem vedeným generálním tajemníkem Jensem Stoltenbergem.

V závěrečném ustanovení byly shrnuty nejdůležitější probírané body a usnesení, mezi které patří:

- » Podpora Ukrajiny
- » Odstrašení a společná obrana
- » Posílení obranného průmyslu
- » Globální partnerství
- » Kyberobrana
- » Boj proti terorismu

Podpora Ukrajiny

Podle členských států je Ukrajina na „nezvratitelné cestě“ ke vstupu do NATO, konkrétnějších záruk se jí ale nedostalo. Aliance dále ujistila Ukrajinu o své neochvějné podpoře v jejím boji proti ruské agresi a zavázala se k dlouhodobé pomoci – na rok 2025 přislíbilo NATO poskytnout vojenskou podporu v hodnotě 40 miliard dolarů. Aliance také opět označila Ruskou federaci za jediného viníka války na Ukrajině a odsoudila snahu Ruska a jeho spojenců o destabilizaci světového řádu.

Odstrašení a společná obrana

NATO výrazně posílilo svoji obrannou a odstrašující schopnost, zejména prostřednictvím modernizace plánů kolektivní obrany, nasazení sil na východní hranici a zajištění vysoké připravenosti sil rychlé reakce. Aliance rovněž zvýšila svou schopnost čelit hrozbám napříč všemi doménami, včetně vzdušné, raketové a kybernetické obrany. Celkem 23 států splňuje závazek investovat minimálně dvě procenta HDP do obrany, což je výrazný posun oproti roku 2021, kdy dostatečné finance na obranu vynakládalo pouze devět členských států. Systém odstrašení také posílí nové rakety dlouhého doletu, které budou umístěny v Německu v roce 2026.

Posílení obranného průmyslu

Země NATO nadále posilují svůj obranný průmysl a spolupráci v tomto odvětví napříč Evropou a Severní Amerikou, aby zajistily včasné splnění obranných plánů a co nejefektivněji podpořily Ukrajinu. Mezi další cíle patří odstranění překážek pro investice do obrany, posílení výrobních kapacit nebo dodržování standardů NATO ve výrobě zbraní. Pro jejich dosažení byl na washingtonském summitu přijat tzv. Závazek na rozšíření průmyslové kapacity (*Industrial Capacity Expansion Pledge*), navazující na Akční plán pro obrannou výrobu ze summitu ve Vilniusu v roce 2023. NATO do svého obranného průmyslu také zavádí nejmodernější technologie včetně umělé inteligence a reaguje na nejnovější technologické systémy použité na ukrajinském bojišti.

Další významné body závěrečné deklarace

- » Země NATO se shodly na tom, že v mnoha případech bude nutné navýšit obranné výdaje nad 2 % HDP, aby byla zajištěna bezpečnost Aliance.
- » Rusko zesílilo své hybridní akce proti spojencům, včetně sabotáží, kyberútoků a dezinformací, což představuje hrozbu pro bezpečnost celé Aliance. NATO proto bude reagovat posílením spolupráce a podporou členských států i partnerů vystavených ruské destabilizaci.
- » I přes dlouhodobou hrozbu, kterou Rusko v mnoha oblastech představuje, je NATO i nadále ochotno udržovat komunikační kanály s Moskvou a zabránit další eskalaci.
- » Podmořská infrastruktura, jako jsou nejrůznější optické kabely nebo produktovody, je stěžejní pro fungování jednotlivých států Aliance i dalších zemí. I proto se NATO rozhodlo zvýšit její ochranu.

Globální partnerství

Na summit byli opět přizváni partneři z indo-pacifického regionu – Austrálie, Nový Zéland, Jižní Korea a Japonsko. Tato rozrůstající se spolupráce odráží záměr vyvažovat sbližování Ruska se Severní Koreou a Čínou a zajišťovat bezpečnost a stabilitu v této oblasti. NATO si také připomnělo 30 let od zahájení programů Partnerství pro mír a Středomořského dialogu.

Kyberobrana

NATO si uvědomuje hrozby, kterým jsou v dnešním světě vystaveny členské země a jejich infrastruktura v oblasti kyberprostoru. K tradičním ruským hybridním pokusům o infiltraci, ovlivnění nebo poškození struktur aliančních států se v poslední době přidává také Čína. Na summitu ve Washingtonu proto byly oznámeny plány na založení Integrovaného centra kybernetické obrany NATO, které posílí schopnost Aliance detekovat a reagovat na kybernetické hrozby. Spojenci také v současnosti sdílejí informace o kybernetických hrozbách v reálném čase, což zvyšuje schopnost identifikovat útočníky a přijímat vhodná opatření.

Boj proti terorismu

Boj proti terorismu zůstává jedním z klíčových aspektů kolektivní obrany NATO. Na summitu ve Washingtonu

byl schválen aktualizovaný Akční plán NATO pro boj proti terorismu spolu s dalšími strategickými dokumenty, které určují dlouhodobé priority v této oblasti.

Česko na summitu

Českou delegaci na summitu ve Washingtonu vedl prezident Petr Pavel. Ten se zúčastnil také několika multilaterálních i bilaterálních jednání. S prezidentem Ukrajiny Volodymyrem Zelenským například probrali situaci na bojišti, českou muniční iniciativu nebo zahájení přístupových jednání o vstupu Ukrajiny do Evropské unie. Součástí delegace byli také ministr zahraničí Jan Lipavský nebo ministryně obrany Jana Černochová, kteří během jednání se svými protějšky a partnery prosazovali české zájmy a prohlubovali partnerství a spolupráci.

„Všichni spojenci zdůrazňují, že integrace Ukrajiny do Severoatlantické aliance je nezvratný proces. Věřím, že jakmile válka na Ukrajině skončí, měli bychom co nejdříve pokračovat s plnou integrací Ukrajiny do NATO.“

Petr Pavel, prezident ČR

Bibliografie a zdroje k tématu:

- » North Atlantic Treaty Organization (2024). Washington Summit Declaration. On-line: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_227678.htm
- » North Atlantic Treaty Organisation (2024). Cyber defence. On-line: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_78170.htm
- » The White House (2024). FACT SHEET: The 2024 NATO Summit in Washington. On-line: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2024/07/10/fact-sheet-the-2024-nato-summit-in-washington/>
- » Gruntová, K. (2024). Pavel ve Washingtonu mluvil i se Zelenským. Navázali na jednání ve Švýcarsku o munici a vývoji bojů. I-rozhlas. On-line: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/nato-summit-prezident-petr-pavel-volodymyr-zelensky_2407110600_gut
- » Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (2024). Ministr Lipavský se zúčastnil historického summitu NATO ve Washingtonu. On-line: https://mzv.gov.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/tiskove_zpravy/ministr_lipavsky_se_zucastnil_1.html
- » Jireš, J. (2024). Ministryně Černochová se zúčastnila summitu NATO ve Washingtonu. Ministerstvo obrany. On-line: <https://mocr.mo.gov.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ministryne-cernochova-se-zucastnila-summitu-nato-ve-washingtonu-252598/>